

тераторъ, но се е прославилъ съ търсене и отпечатване на старочешки паметници, които имали голѣмо значение по онова врѣме, когато всичкото внимание било обърнато къмъ изучаване на миналото и народността. Главнитѣ му трудове сж посветени на чешката история, литература и археология.

Паралелно съ филолози, археолози и историци се явява въ редоветѣ на националната борба и чешката поезия въ лицето на знаменития си прѣдставителъ *Янъ Коларъ* (1793—1852). Неговата поема „*Slávy dcera*“ (Дъщеря на славата), подъ която се разбиратъ и годеницата му Мина и всеславянското му отечество, съдържа новото направление, което проповѣдвало взаимна славянска любовъ и единство. Личнитѣ радости и скърби вървятъ наредъ съ възпоминанията за миналото на славянството, съ размишления за сегашното, идеалистически мечтания за бъдещето и насърчение къмъ патриотизъмъ. Не по-малко забѣлжителна е сжшо и неговата брошура „За литературната взаимностъ между различнитѣ славянски племена и нарѣчия“. Коларъ съ всичкото си пристрастие къмъ славата на своето племе признава, че тогавашнитѣ славяне сж били „великани“ (голѣми) въ география и на карти, обаче карлици въ изкуство и литература. Причината на този печаленъ фактъ, споредъ него, е било раздроблението и недостатъчността въ единство и затова тѣ трѣба да се стрѣмятъ къмъ литературна взаимностъ, за да постигнатъ своитѣ народни идеали.

Ако спомена още *Фр. Ладислава Челаковски* съ неговата сбирка „Отгласъ на рускитѣ пѣсни (слѣдъ „*Slávy dcera*“ най-доброто поетическо съчинение), послѣ „Отгласъ на чешкитѣ пѣсни“, „Столистова роза“, *Воцелъ*, *Маха*, *Марекъ*, *Пуркинѣ* и *Преслѣ* (отъ които послѣднитѣ двама на врѣмето си се ползували отъ европейска извѣстностъ по естественитѣ науки), мисля да съмъ изброилъ най-главнитѣ будители на чешкия народъ отъ първата епоха на неговото възраждане, които изнесли на плещитѣ си забравения и потѣпкания чешки народъ, които го възпитали и го направили способенъ да поеме политическата борба на новитѣ врѣмена.

Като отличителенъ бѣлѣгъ на тази епоха трѣба да се изтъкне това обстоятелство, че литературата, прѣдставлявана отъ поменатитѣ мжже — като истински ликъ на врѣмето си — е събудила и възпитала не само съзнание на чешката народностъ, но и тѣй наречената славянска идея, т. е, съзнание на общо произхождение, сродство и взаимностъ съ останалитѣ славяни. Тази идея, макаръ и да не е проникнала още между останалитѣ славянски народи и се намира едвамъ въ началото на развитието си, обаче у чехитѣ тя е била тогава, както си е още и сега — единъ силенъ лостъ за подигане и усиляване на народния духъ. Съзнанието, че сжществува една голѣма славянска държава — Русия и че покрай нея живѣятъ и други нѣколко милиона южни славяни въ непосредствено съседство съ Австрия, доставяло на боряшето се меншество сила и енергия противъ окръжаващитѣ го неприятели и станала единъ могъщъ политически факторъ въ по-нататашната му борба.